

Länsstyrelsen
Västerbotten

Yttrande

Datum

2021-12-16

Ärendebeteckning

341-8780-2021

1(4)

Infrastrukturdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över remiss av rapporten Bromma flygplats – underlag för avveckling av drift och verksamhet (Ds 2021:25)

Bakgrund

Länsstyrelsen Västerbotten har erbjudits möjligheten att lämna yttrande över rubricerad rapport framtagen av utredaren Magnus Persson.

Uppdraget har varit att beskriva hur, inklusive tidplan, en avveckling av Bromma flygplats skulle gå till i nuläget, med beaktande av pandemin, flygets roll i transportsystemet, behovet av tillgänglighet och samhällsviktig flyg med mera.

Detta är inte första gången frågan om avvecklingen av Bromma flygplats är föremål för en remiss. Skälen till att ha en flygplats centralt i Stockholm är många, liksom skälen att inte ha det. Länsstyrelsen Västerbotten yttrade sig senast om Brommas framtid 2016 och 2014 gick samtliga länsstyrelser och regioner från de nordliga länen samman och skrev ett gemensamt yttrande i ärendet. Varje gång har vi tryckt på betydelsen av Bromma för norra Sverige.

Sammanfattning

- Tillgängligheten via flyg till och från norra Sverige är en förutsättning för att klara ett långsiktigt hållbart näringsliv och en fortsatt positiv samhällsutveckling. Flyget är enda alternativet för överdagen resor från Västerbotten till Stockholm.
- Det sker investeringar i norra Sverige i en omfattning som aldrig tidigare skådats och dessa företag har behov av snabba resor till och från norra Sverige via Stockholm.
- Om Bromma avvecklas och trafiken flyttas till Arlanda måste först kapaciteten på Arlanda byggas ut. I ett normalläge (utan pandemi) är det fullt på de mest attraktiva tiderna på båda flygplatserna. Det finns då inte utrymme att ta in även Brommas trafik på Arlanda utan att tvinga vissa destinationer att flyga in på mindre attraktiva tider.

- Bromma flygplats har stor betydelse för ambulansflyg från hela landet. Innan ett beslut om nedläggning av flygplatsen verkställs måste tillgänglighet till akut specialistsjukvård i stockholmregionen långsiktigt säkerställas.
- Elflyg erbjuder nya möjligheter för det regionala flyget. Länsstyrelsen föreslår att Bromma blir ett framtida nav för det fossilfria elflyget. Med tysta och miljövänliga elflyg försvinner både buller och miljöfrågan och man nyttjar befintlig infrastruktur för att driva flygets omställning.
- Länsstyrelsen föreslår att rapporten kompletteras med en samhällsekonomisk analys. I denna bör man ta hänsyn till hållbarhetsaspekterna. En nedläggning följt av sanering och ett omfattande husbyggande i betong kommer att innebära stor klimatpåverkan i motsats till miljövänligt byggande i trä eller bibehållen verksamhet men med fossilfritt flyg.

Länsstyrelsens yttrande

Västerbotten är ett till ytan stort län, en åttondel av Sverige och vi har 5 flygplatser med trafik till Arlanda varav två även har trafik till Bromma. För Västerbotten finns det inget annat alternativ än flyg för överdagen resor till Stockholm. Flygbenägenheten från/till våra flygplatser är i ett nationellt perspektiv mycket hög. Tillgängligheten via flyg till/från norra Sverige är en viktig förutsättning för att klara ett långsiktigt hållbart näringsliv och för att möjliggöra en fortsatt positiv samhällsutveckling. Nyttan av flygtrafiken har regional, nationell och internationell betydelse.

Så länge övriga transportmedel inte kan erbjuda transporter med rimlig tidsuppslag i förhållande till resändamålet, behöver flyget utvecklas och bibehållas för att möjliggöra näringslivsutveckling, välfärd och livskvalitet i norra Sverige.

I norra Sverige sker nu enorma gröna satsningar inom bland annat förnybar energi, batteritillverkning och fossilfritt stål för omkring 1000 miljarder kronor de kommande åren. Investeringarna kommer i förlängningen att förändra hela näringslivet i norra Sverige, med ett stort antal internationella företag som etablerar sig här. Dessa verkar på en global marknad och har ett stort behov av flyg. Sammantaget beräknas detta innebära ett behov av 100 000 nya jobb i regionen fram till 2035. En sådan explosionsartad utveckling ställer stora krav på att kunna resa- till och från Norra Sverige på ett smidigt sätt.

Länsstyrelsen uppmanar regeringen att ta ett helhetsansvar för den fortsatta utvecklingen av flyget. Tillväxten i hela Sverige är beroende av goda förbindelser till Stockholm. Norra Sverige behöver Stockholm som nod. Bromma flygplats har linjer till framförallt mindre inrikes destinationer. Det

råder stor osäkerhet kring hur resandet kommer att utvecklas framöver och Länsstyrelsen uppmanar därför regeringen att avvakta beslut om Brommas avveckling till dess samhället återgått till en mer normal verksamhet efter coronapandemin. Innan pandemin utnyttjades Brommas kapacitet maximalt under morgon- och eftermiddagstimmarna och situationen var likartad på Arlanda. Flyttas Brommas trafik till Arlanda får möjligheterna för små inrikeslinjer att landa under högtrafik betraktas som små. En stor del av Brommatrafiken kommer då att hamna på andra tider än då resenärerna vill åka.

En nedläggning av trafiken på Bromma, utan ett säkerställande av kapacitet för våra flyglinjer på Arlanda, i de trafiklägen som krävs, vore förödande. Länsstyrelsen anser att Arlandas kapacitet och funktion som nationellt och internationellt nav behöver säkerställas innan en eventuell nedläggning av Bromma kan bli aktuell. Arlanda flygplats bidrar till våra företags exportmöjligheter, till regionens ekonomiska tillväxt och konkurrenskraft och till kulturella och sociala utbyten. Sämre flygförbindelser till utlandet, färre direktlinjer och begränsningar i inrikesflyget kommer att påverka näringslivet negativt.

Bromma flygplats har en stor betydelse för ambulansflyget och ger kortast möjliga tid för akuta transporter av patienter till sjukhus i Stockholm. Den är viktig inte bara för transporter av patienter, utan även för organtransporter och bidrar till en ökad trygghet för svenska innevånare. En ökad transporttid per akuttransport på ca 10–15 minuter riskerar att påverka patienter och sjukvården negativt och vara avgörande för liv och hälsa. Innan ett beslut om nedläggning av Bromma flygplats verkställs måste tillgänglighet till akut specialistsjukvård i stockholmregionen långsiktigt säkerställas.

Det är uppenbart att flyget behöver ställa om och det händer mycket inom detta område och den tekniska utvecklingen går fort. I Skellefteå har Sveriges kraftigaste laddstation för elflyg byggts. Att satsningen görs just i Skellefteå beror till stor del på den nyindustrialisering som pågår i regionen och Nortvolts placering i kommunen. Det pågår ett flertal initiativ inom elflyg i Sverige. Än så länge finns enbart små elflygplan men större regionalflygplan är under utveckling. Inom bara några år kommer vi att kunna flyga passagerarflygplan drivna av el i Sverige.

Det eldrivna flyg som nu växer fram erbjuder nya möjligheter för det regionala flyget. Att ställa om till elflyg på kortare sträckor ställer Brommafrågan i ny dager. Länsstyrelsen föreslår att Bromma kan bli ett framtida nav för det fossilfria elflyget som ska gå korta sträckor inrikes. Ett mål för Bromma skulle kunna vara att alla flyg på Bromma ska vara fossilfria innan 2030 eller 2035. Med tysta och miljövänliga elflyg försvinner både buller och miljöfrågan och man nyttjar en befintlig infrastruktur för att driva omställningen. En helt fossilfri cityflygplats i Stockholm skulle ge avtryck inte bara i Sverige utan i hela världen och visa att Sverige är ett innovationsland som leder utvecklingen mot fossilfritt flyg. Industrin i norr

leder den gröna utvecklingen och Bromma kan leda den gröna utvecklingen för flyget.

Länsstyrelsen föreslår att rapporten kompletteras med en samhällsekonomisk studie av en nedläggning av Bromma och framtida verksamheter. Länsstyrelsen påpekar även vikten av att i den förändring som beslutas ta med hållbarhetsaspekterna. Vilka olika alternativ är mest hållbara och samhällsekonomiskt lönsamma och vad är bäst för klimatet? En nedläggning följt av sanering och ett omfattande husbyggande i betong kommer att innebära stor klimatpåverkan i motsats till miljövänligt byggande i trä eller bibehållen verksamhet men med fossilfritt flyg. Ett ökat bostadsbyggande kommer även att leda till mycket svåra utmaningar i transportinfrastrukturen i ett redan tätbebyggt område.

Samråd i detta ärende har skett med Region Västerbotten, Skellefteå kommun och Länsstyrelsen Norrbotten.

I detta ärende har Landshövding Helene Hellmark Knutsson beslutat. Ärendet har beretts av Handläggaren för Ledningsstöd Mikael Bergström.

Helene Hellmark Knutsson

Mikael Bergström